Міністерство освіти і науки України
ВСП «Любешівський технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету»

Циклова методична комісія викладачів
соціально-гуманітарних дисциплін, фізичного виховання та захисту України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор _____Хомич А. В.
«_____» _____ 2026р.

Навчальна програма дисципліни
«Основи філософських знань»

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 «Архітектура та будівництво» G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність	192 «Будівництво та цивільна інженерія» G19 «Будівництво та цивільна інженерія»
Освітньо-професійна програма	Будівництво та експлуатація будівель і споруд

Любешів 2026

Розробник: Домальчук Сергій Васильович, викладач коледжу;

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньо-професійної програми «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»	Протокол від _____№ _____ Голова РПГ _____ _____ (підпис) (прізвище, ініціали)
Розглянуто та схвалено на засіданні циклової методичної комісії викладачів соціально-гуманітарних дисциплін, фізичного виховання та захисту України	Протокол від _____№ _____ Голова ЦМК _____ Кравчик Л.М. (підпис) (прізвище, ініціали)
Розглянуто і схвалено на засіданні методичної ради	Протокол від_____ №__ Голова МР

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Основи філософських знань
Розробник	Домальчук Сергій Васильович, викладач вищої категорії, E-mail: domal21@ukr.net
Семестр вивчення навчальної дисципліни	III курс (3 семестр)
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 3 кредити ЄКТС; Лекції: 42 год Семінарські заняття: 6 год Самостійна робота: 42 год. Форма контролю: залік
Мова(и)викладання	Українською мовою

3. Місце навчальної дисципліни в освітньому процесі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна за освітньо-професійною програмою
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з «Історії України», «Культорології»
Додаткові умови	Одночасно мають бути вивчені (забезпечені): соціологія, основи правознавства
Обмеження	Обмеження відсутні

4. Мета та завдання курсу.

Метою навчальної дисципліни «Основи філософських знань» – є формування загальних засад духовного світу особи, усвідомлення молодою людиною себе як особистості. На основі засвоєння основних ідей зі світової історичної скарбниці філософії, сформувати усвідомлення світоглядної та методологічної значущості основних принципів, законів та категорій суспільного розвитку. Вчити мислити та захищати вищі моральні та естетичні цінності свого буття, формувати філософське мислення, сприяти підвищенню логічної культури та застосуванню знань логіки на практиці: при Збґрунтуванні своїх рішень, у ході дискусій тощо.

Завданням навчальної дисципліни є:формування базових уявлень про основи філософії, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, розуміння причинно-наслідкових зв′язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.Формування філософської культури, мислення та пізнання оточуючого світу і самого себе, навичок застосування філософської методології. Виявлення у студентів

загальнолюдських духовних ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму.

5. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач а результаті вивчення дисципліни.

ІК. Здатність приймати участь у розв'язанні складних спеціальних задач та практичних проблем в галузі будівництва у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів математичних, природничих та інженерних наук, передбачає застосування теорії та методів статики, міцності, стійкості, раціональної оптимізації, довговічності, надійності та безпеки конструкцій, будівель та споруд; застосування інформаційних технологій, систем автоматизованого проектування, програмних систем інженерного аналізу.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатністьспілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово.

6. Програмні результати навчання

РН 2. Оцінюватисучасний стан культурного розвитку держави, розвивати та вдосконалювати інтелектуальний, загальнокультурний, фізичний і духовний рівень. Бути активним суб'єктом професійної та економічної діяльності держави.

РН 6. Здійснювати пошук інформації, необхідної для знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми, у тому числі за допомогою сучасних інформаційних технологій, ідентифікувати, аналізувати та оцінювати отримані дані.

РН 20. Аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань економічної теорії, права.

6. Вимоги до знань і вмінь студентів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні риси філософського мислення;
- особливості філософського знання;
- історію розвитку філософської думки на Україні;
- вчення про буття і закони діалектики;
- сутність пізнавального процесу, його принципи та особливості;
- поняття суспільства і особливості соціального пізнання;
- предмет і функції релігієзнавства.

вміти:

- датихарактеристику певного етапу розвитку філософії;
- пояснювати основні ідеї І. Канта, Г. Гегеля;

- наводити приклади законів діалектики;
- орієнтуватися в проблемах пізнання, істини, свідомості;
- орієнтуватися в особливостях світових та національних релігій.

7. Програма навчальної дисципліни.

Розділ І. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії.

Тема 1.Вступ. Філософія як специфічний тип знання.

Поняття «філософія». Місцефілософії в самопізнаннілюдини. Основні джерелафілософії: філософія і релігія. Світогляд як духовно – практичне засвоєння світу. Структура світогляду. Типи світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм. Предмет і функції філософії.

Філософія в системі культури.

Тема 2. Філософія Стародавньогосвіту.

Історія філософії як сходження до вершин людського самопізнання. Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Людина - змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії. Проблема позбавлення людини страждань у філософії Стародавньої Індії. Проблеми філософіїСтародавнього Китаю.Античнафілософія :особливості розвитку , морально – етична спрямованість.

Тема 3. Філософія Середніх віків та епохи Відродження.

Загальна характеристика добисередньовіччя. Зміни усвітоглядіпід час переходу відантичності до середньовіччя. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. Основні проблеми та досягнення доби середньовіччя в Європі та Візантії.

Філософія Відродження :гуманістичний характер; науково – природничі погляди; соціально – політичніідеї; етика Ренесансу. Проблема людської особистості.

Тема 4. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва.

Якісно нова спрямованість філософії в період ранніх буржуазних революцій в Європі. Пошуки продуктивного методу пізнання: сенсуалізм ,раціоналізм. Новий філософськийідеал у філософії Просвітництва. Проблема свободи людини та шляхи її соціального визволення.

Тема 5.Німецька класична філософія.

Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри. Особливості та досягнення класичної німецької філософії .Критична філософія І.Канта.Суб’єктивний ідеалізм І.Фіхте.Об’єктивний ідеалізм Ф.-В.-Й.Шеллінга.Погляди Гегеля, Феєрбаха, Маркса та Енгельса.

Тема 6. Філософія XIX – XX століття.(Сучасна філософія).

Своєрідність філософії : релігійно – ідеалістичний, революційно – демократичний напрямки.

Перегляд класичної моделі світорозуміння у філософії XIX –XX століть. Некласична філософія XX століття : основні напрямки та їх особливості. Критика цінностей західних техногенних цивілізацій, відмова від проектів

тотального перевлаштування світу, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого , екзистенціональна філософія. Проблема знання та мови у філософії.

Тема 7. Філософська думка в Україні.

Джерела української філософської культури. Становлення українського неоплатонізму ХІУ – ХУІ століть. Філософська думка українського ренесансу. Специфіка реформації в Україні. Зародження професійної філософії в культурно – освітніх центрах України: Острозькій та Києво – Могилянськійакадеміях. Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Філософія Т.Г. Шевченка.

Академічна філософія ХІХ століття: особливості, напрямки і основні філософські ідеї. «Культурневідродження» 20 –х та філософське відродження 60- 80 років ХХ століття. Сучасна філософська думка в Україні. Філософська думка Української діаспори.

Розділ ІІ. Онтологія і гносеологія.

Тема 8. Проблема буття у філософії.

Поняття «онтологія», «буття». Фундаментальне значення проблеми бутя у філософії.Основні виміри буття (буття речей, природи, духовного і соціального). Світ як всеохоплююча реальність. Єдність природи, суспільства і людини, матеріального буття і людського духу.

Практичні витоки людського поділу реальності на об’єктивну та суб’єктивну. Реальність буття та небуття. Єдність матерії, руху, простору та часу. Людська діяльність як особливий спосіб саморуху. Об’єктивна і суб’єктивна реальність.

Тема 9. Духовний вимір людського буття.

Свідомість людини як діалектичне співвідношення обєктивної дійсності та суб’єктивної реальності, як духовний спосіб орієнтації людини в реальності буття, що розвивається.

Проблема походження, розвитку і сутності свідомості. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості. Свідомість та самосвідомість, свідоме, підсвідоме, несвідоме. Загадкові явища людської свідомості та психіки.

Суспільна свідомість . Форми суспільної свідомості: політична , правова, моральна, естетична, релігійна, філософська та ін. Проблема вибору свободи і відповідальність.

Тема 10. Основи філософського вчення про розвиток.

Діалектика як вчення про розвиток і універсальні зв’язки. Загальні ознаки людських критерій розвитку.

Принципи діалектики. Категорії діалектики.Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення.

Антиподи діалектики: софістика і еклектика.

Тема 11. Основний зміст пізнавальної діяльності.

Поняття «гносеологія». Проблема пізнання у філософії. Поняття пізнаннята його рівні. Об’єкт і суб’єктпізнання. Чуттєве і раціональне ,емпіричне і теоретичне пізнання. Опосередковане та безпосереднє пізнання. Логіка і інтуїція. Пізнання та творчість. Пізнання і знання. Проблема

істини. Практика як критерій істини. Практика як спосіб становлення і відношення людини до світу і до самої себе. Типологія видів практики : виробничої, соціальної, політичної, духовної. Знання і мудрість. Методологія. Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності. Методологічний арсенал науки.

Розділ ІІІ. Соціальна філософія.

Тема 12. Філософський аналіз суспільства.

Поняття суспільства у філософії. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільство як само організуюча і само розвиваюча система. Роль географічного природного середовища у житті суспільства. Демографічні чинники суспільного розвитку. Матеріальні основи розвитку суспільства. Політична система суспільства. Громадянське суспільство: поява, основи, ознаки. Сутність та структура духовного життя суспільста, поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством.

Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Формація і цивілізація. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії. Історичний результат як підсумок зіткнення різних сил і тенденцій у суспільному розвитку. Рушійні сили історичного розвитку. Роль і місце насильства в історії.

Тема 13. Філософська концепція людини.

Філософська концепція людини.-основа наук про людину. Сутність людини. Праця і мова – фактории становлення і розвитку людини. Проблема людини в історії філософії. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Типологія особи. Проблема відчуження людини і шляхи його подолання. Діалектика взаємодії людини і суспільства. Самореалізація особи. Роль особистості в історії. Самоцінність людського життя.Сенс життя людини. Проблема людського щастя. Аморальність використання людини як засобу.

Тема 14. Цінності в житті людини і суспільства .

Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури. Цінності як визначальні характеристики людського життя. Людина в системі цінностей. Структура цінностей. Цінності як ядро духовного світу людини. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини. Базові цінності людського буття. Ціннісн іорієнтації. Вищі духовні цінності. Поняття про духовну досконаліть. Глобальні проблеми людства і людина : екологічний і моральний імперативи виживання людства. Стратегія людства в планетарному масштабі. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації.

8. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів, тем програми	Кількість годин			
	Всього	Лекційні	Семінарські заняття	Самостійна робота
Розділ І . Гуманістичний зміст історії виникнення та розвитку філософії.				
Тема 1.Вступ.Філософія як специфічний тип знання.	5	2		3
Тема 2. Філософія Стародавнього світу.	7	4		3
Тема 3.Філософія Середніх віків та епохи Відродження.	7	4		3
Тема 4.Філософія Нового часу.	7	4		3
Тема 5Німецька класична філософія.	7	2	2	3
Тема 6.Філософія XIX-XX ст.(Сучасна філософія).	7	4		3
Тема 7.Філософська думка в Україні.	7	4		3
Розділ ІІ. Філософське розуміння світу.				
Тема 8.Проблема буття у філософії.	7	4		3
Тема 9.Духовний вимір людського буття.	7	2	2	3
Тема 10. Основи філософського вчення про розвиток.	7	4		3
Тема 11. Основний зміст пізнавальної діяльності.	5	2		3
Розділ ІІІ. Соціальна філософія.				
Тема 12.Філософський аналіз суспільства.	7	2	2	3
Тема 13.Філософська концепція людини.	5	2		3
Тема 14. Цінності в житті людини і суспільства.	5	2		3
Всього:	90	42	6	42

9. Критерії оцінки знань, умінь і навичок студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«2»	З допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та виконує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконання практичних завдань припускається суттєвих помилок.
«3»	Без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструктивно-технологічної документації. При відповіді та виконання практичних завдань припускається помилок, які може частково виправити.
«4»	Володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обгрунтована. Виконує практичні завдання за типовим типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконання практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
«5»	Володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв’язки. Робить аргументовані висновки. Бездоганно виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

14. Науково-методичне забезпечення навчального процесу

Науково-методичне забезпечення навчального процесу включає: державний стандарт освіти, навчальні плани, навчальну програму, підручники і навчальні посібники; тестові запитання, методичні матеріали, опорні конспекти лекцій.

15. Політика навчальної дисципліни

Активна участь здобувачів освіти на практичних та лекцій заняттях під час опитування, відвідування занять, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи, заохочення

здобувачів освіти до науково-дослідної роботи.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття.

Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Здобувачі освіти повинні дотримуватись Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Любешівський ТФК ЛНТУ»**http://www.ltklntu.org.ua/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/.**

Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів освіти викладач може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси та цифрові інструменти Google на свій вибір, Крім того, підсумковий контроль здобувачів освіти також може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання; з метою контролю виконання завдань, які виносяться на екзамен в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Zoom, GoogleMeet, Viber тощо.)

16. Рекомендована література

1. Причепій Є.М. Філософія: підручник. Київ 2006р.
2. Бліхар В.С. Філософія: підручник. Ужгород. 2021р.
3. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. Львів. 2002р.
4. Саух П.Ю. Філософія: навчальний посібник. Житомир. 2003р.
5. Домальчук С.В. Основи філософських знань: конспект лекцій. Любешів. 2023р.
6. Домальчук С.В. Основи філософських знань: методичні вказівки до виконання самостійної роботи. Любешів. 2023р.
7. Домальчук С.В. Основи філософських знань: методичні вказівки для підготовки до контрольних робіт. Любешів. 2023р.
8. Домальчук С.В. Основи філософських знань: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять. Любешів. 2023р.
9. Воронюк О.Л. Філософія: підручник. Київ. 2017р.
10. Губерський Л.В. Філософія: підручник. Київ. 2017р.
11. Бичко І.В. Філософія: підручник. Київ. 2023р.